

Napodpisani se dopi... Priposlana se dopisa... svaki redak. Oglasi od 8...

Komna list nedodje na vrijeme, aka to javi odgovorničtvo u otvorenu pismu...

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“. Nar. Pos.

Izlazi svakog četvrtka na cijelom arku.

Dopisi se nevradaju ako se i neizlaze.

Nobilijegovani listovi se neprimaju. Predplate a postarinom stoji 6 for., za soljake 2 for. na godinu.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalaz se u Via Farneto br. 1.

Beč i Istra.

Tečajem mjeseca maja razpravljalo se je u zastupničkoj kući carevinekega vieća u Beču o takozvanih bečkih prometnih gradnjah.

Zasnovano je to na veliko, a trošček imalo bi poglavito podnesti cijela država.

Ciela grad imala bi opasati velika željeznica; drugo željeznice imale bi spojiti grad sa Dunajom i sa kolodvoru; napokon bi u gradu svomom, recimo na rubu prijašnjega grada, imalo opasati svo još jedna željeznica, koja bi se zvala mjestna.

Osim tih željezničkih gradnja imalo bi se još trošiti na uredjenje vijke, što teče gradom, a svu ju Wien, pak na uredjenje kanala sa odvod nečisti i napokon imalo bi se u rukavu veliko vode Dunaja urodit i vece priatanište za brodove što Dunajem plova, da mogu odvojte prezimiti, kada se Dunaj sleđi, a u drugu dobn godinu izkreati robu, skoro u gradu.

Vlada računa, da bi država imala doprinosti za ta troškove 41 milijun forinti; a ako se nebi našlo koga, da mu se dozvoli graditi mjestnu željeznicu na svojr račun, onda bi država imala doprinosti ukupno 64 milijuna, i to ne za sve gore spomenute radnje, nego za neke njih, koje se imaju izvršiti u prvih 6 godina.

Nego ima jih, koji računaju, da će država morat potrošiti i do 100 milijuna, ako bude htjela, da se izvede sve, što je namišljeno, i ono, što će se pokazati od žive potrebe još da se izvede, kada budu ove radnje svršene. Jer već sada vidi se, da kad bi bilo izvršeno što je vlada namišljela, nastala bi potreba novih nekkih radnja, ako će se, da ove budu podpune, da budu nešto nosile.

Povrh tih troškova, koji bi pali na cijelu državu, još bi posebice nešto dala zemlja dolnja Austrija, a nešto samo grad Beč; ali to je daleko manji diel.

Nebi se svo trošilo iz onoga, što, recimo, ljudi platu u državno blagsajno, nego bi se učinio zajam ili posuda na 90 godina. Ali od zajma treba povraćati glavnicu i plaćati interese. U tom stoji veliki teret, koj će pasti na cijelu državu, dakle i na pojedine zemlje.

Jesu li naši zastupnici pri tom mogli mukom mućati? Jeli Istra mogla privoliti na takove državno žrtve; Istra, kojoj ti suće i tlače manjih i veđih pomagala treba, da se malo okrepi, da se budu koliko ojađaju ljudi u svojem gospodarstvu?

Nel to bi bio grieh u nebo vapjūdji. Beč je doista glavni i prestolni grad naše države, ali pojedine zemlje nemogu žrtvovati za prestolnicu svo, što ona pita, ako su zapušteno.

U tom smislu osvjetlao je Istri lice naš zastupnik dr. Laginja, koj je prigodom razprave o bečkih gradnjah izrekao govov, kakov dolikuje zastupniku slobodna duha i rodoljubna sroa, govov, kakov dolikuje našim želostnim okolnostim. Taj govov, izrečen u sjednici zastupničke kuće u Beču dne 10. maja glasi u hrvatskom provodu iz njemačkoga stonografkog zapisnika do slove ovako:

„Vieska kudo! Poslužujne dugo i vrlo zanimivo razlaganje njegove proučivosti naš gospodina ministra trgovine, već smo se za stalno svi umorili, te ja nemogu zahtjevati, da poslušate moj govov ni se koliko pažljivosti. Radi toga i radi kasno dobo, spomenuti du samo, što je najpotrebitije. Odličan govornik, što je razpravu započeo, jest mješnik, poznat strukovnjak.“

On je potanko govorio o pitanju, o kojem

se razpravlja, a što je rekao jedan mješnik K a f t a n, toga nemože poređi odvjetnik, već smatra za svoju dužnost pridružiti se posvema onomu, što je onaj prigovorio. Ali treba, da nekako iz praktičnog života potvrđim, zašto se moji prigovori u tehničkome obziru skladaju s njegovimi (K a f t a n ovimi), a to činim aliedim primjerom:

Znam iz života, da siromašna seoska obdina zaprosi od vlade pomoć, budi si za gradnju crkve ili komada cestu ili budi kakovog vodnjaka; u svojoj mošti rekla je od prilike: Neimamo novca ni ljudi pri ruci, ali dajemo učiniti potanke naerte; ali izakusi ljudi, koji poznaju okolnosti mjestno, tvrdo, da djelo neće stajati više od 5—6000 forinti, možda štogod manje, a to potvrđuje, kao prilčno, obdinsko poglavarstvo. Gospodo moja, običan odgovor bijaše: Molba se povraća i opaža se gospodinu našelniku narođito neka nedodajuća vladi a tako nepodpunimi, neobložnim molbami; treba potanke proradnje, da se vidi, koliko bi sve stajalo, a treba i zapienički ustanoviti odluku interesovanih stanovnika ili obdinskoga zastupstva, da se vidi, jeli osjegurano pokrđe troška, i onda će se jedva preporučiti vladi molbenica. (Tako još i desno strano).

Ja se baš neusudjujem vladi reći, neka se nepoduga pred zakonodavno tielo stupiti s predlogom, komu nisu ujedno priloženi potanki naerti i potanki proradnji. Ali sluđaj je prilčan onomu gornjemu, ta ja mislim, da se ovdje ima prigovoriti e tehničke strane u obće i tim više, što upravo neimamo nikakove podloge računnu. Kako može jedan mješnik reći na primjer: ovu će željeznica stajati 2 milijuna i 6 sto tisuća, ona 30 ili 40 milijuna, tako može drugi, kad neimamo potanke osnove reći, da će željeznica stajati 1 milijun 800 tisuća, ili dva put više ili manje. (Posve dobro i s desne).

Jasno je i neravski mora sledjeti, da svi oni članovi visokog sabora, koji su u načelu zato, da se predložene prometne gradnje za grad Beč učine, ipak za sada neće primiti predloga, jer je prorad.

Sada prelazim u kratko na gospodarstvenu stranu pitanja.

U tom pogledu treba, da se osvrnemo na ono, što je rečeno o plodovitosti tih radnjah. Tu neidom tako daleko, da bih rekao: neću često, jer neimam voza, buduć da će voz svakako doći, kad bude ceaste.

Da će prometno gradnje povećati promet, to je stalno. Ali tu nastaje pitanje, da li će se promet za toliko povećati, da bude nosio prilčno interese od glavnice, koja se ima uložiti, a o tom dvojmim, da iskreno kažem, to mielim, da u tomeljtiji prigovori u tom pogledu već danas učinjeni.

Ali gospodarstveno pitanje predloga sudim s drugoga stanovišta. Pitam naime, imaju li te prometne gradnje biti životno pitanje za Beč, ili da budu samo novi jedan n a k i t na liopom tielu naše dobre Vindobone? (Vindobona zvali su Beč u stara vremena latinskim jezikom. Op. ur.)

Ako su ono gradnje za pravu silu, onda bi se možda imalo preporučiti, da budu brzo učinjene, pak bi onda ja možda prvi bio među vami gospodo, koji eto zato, da se gradnje za nevolju odmah izvedu, da narod dobije kruha, kad da se, baš ako i neima potankih naerta, vlada ovlasti nešto potrošiti za takove radnje.

Kako ovdje ide za 41 milijun u prvu dobu gradnje, da pače za 64 milijuna, jer mjestno željeznice težko da će se dati komu u koncepciju, drugi govore da pače, da će sve skupa doći do 100 milijuna, mora se pri tako težkoj žrtvi, koju bi država imala dati, postaviti pitanje, da li su i koliko su pojedine zemlje dužno doprinosti k tomu trošku? Kao sia hrvatskoga naroda, komu je poznat temeljni ugovor izmedju vladarake kude i naroda, to jest pragmatička sankcija od god 1712, znam dobro, da Beč ima biti prestolni grad našega cesara; i a to strano neima prigo-

vora, glasovao bih za povećanje i za dobrobit Beča budi koju svotu, koja stoji u pravedom razmjerju prema gospodarstvenom stanju pokrajina. Samo bi trebalo, da grad Beč postane ono, što bi morao biti (Posve pravil s a desnice) ne samo prestolni grad Austrije, nego, da tako rečom, neutralan austrijski grad; onda bi mu austrijski narodi dobrovoljno pripomagali. Tako bi na primjer trebalo, da svaki Austrijanec, čim stane redovito stanovati u Beču, dobija po zakonu bečko obdinarstvo, da već tim bude učestnik svakoga sirotišta i javnih dobrotvornih zavoda; da se javna škola ustanovi, čim bi od svake narodnosti bilo 40 djeco (Desnice odobrava); tako da Beč u potpunom smislu riječi bude austrijski glavni i prestolni grad.

Da sam baš osvjedočen, da o mojem glasu odvali, hoće li ili neće li biti primljeni vladini predlozi, od postnja nebih mogao glasovati za nje, jer treba tu na ako uzeti gospodarstveno stanje pojedinih zemalja, a u tom pogledu je, kao sin najastrašanije i do sada najzapuštenije zemlje u ovoj državi, kao sin Istre, nemogu nikako glasovati za tako težku žrtvu, koju bismo imali podnesti radi grada Beča.

Ovdje se dakle radi o gradnjah, koje bi imale povećati fur obstojećij promet.

Ali ako vam rečom, da cijeli krajevji u više sudbenih kotara, kao nutarnja strana kotara koparakoga, gornja strana buzotškoga, dobar diel labinskoga i vodnjanskoga, neimaju pravu cestu, tako da svadečnik u noći nemože dieliti svetih otajstva, a siromašni seljak ono ma'lo, što mu je zemlja prirodila, nemože dovoziti do blišnjega većeg sela ili gradića, onda vam govorim iz duše onoga naroda, ako rečom: neko, što bi odgovaralo našim prilikam, možemo dati, ali više ne!

Kad već govorimo o prometnih napravah, budi mi dozvoljeno nekoliko riječi spomenuti o cestah i željeznicah u Istri. Prije nekoliko godina izgradilo se oko Pula neke ceaste, kojimi je, kako mislim, vojnička uprava htjela po neki način u gibivost postaviti Puljsku utvrde. Za gradnju onih cestah dopriusle su ubogo obdine i pokrajina Istra po mjeri troška mnogo više, nego li će Beč za svoje glavne i mjestne željeznice, i ja znam, da nokoje obdine još danas posve težko podnašaju ono brome. (Ujfte! na desnici). Vieoka vlada mogla bi obdinar v rlo lahko pomoći time, da jim one troškove oprosti, koji su za državu izalena stvar, a za obdine veliki teroti.

Već sam spomenuo, da veliki dielovi kotara neimaju ni polu prilčnih cestah, tako poimegne Motovun, Buzot, nutarnji diel koparakoga kotara, istočna strana bujskoga, a narodiito labinskoga i vodnjanskoga.

No samo za one pučanstvo, nego i u vojničkom pogledu bilo bi vrlo znamenito, da se sveže prvo spomenuta cestna mreža oko Pula sa velikimi cestami por Uškom.

Kad već govorimo o vojničtstvu, treba nam govoriiti o neprijateljlih, ili barem misliti na nje. Hoću šakle samo da rečom, da bismo željeznicu Kanfanar-Pula i s njom usporedio iduću cestu, makar za čas, mogli izgubiti, ali nebi smo izgubili ono, koja bi više na iztok tekla, a ipak od istočne morake obale nobi dosognuta bila. Takova nova sveza cestno mreže oko utvrda Pula bila bi, kako rekoh, vrlo znamenita.

Dužnost mi je ovdje spomenuti takodje željeznice. Imamo doletino u Istri dosta novu željezničku svezu izmedju Divače, dakle južno željeznice, i izmedju Pula. Kuda je ta bila gradnja, to znate gospodo; to nije bila željeznica za Istru, nego za o. i. kr. vojsku; jer je imala služit samo vojničkim svrhavam, a da gospodarstvenim neodgovara, o tom sam posve osvjedočen, a o tom će biti osvjedočen i gospodinu drug pl. Burgatallor, koji se u

tom pitanju slaže. (Zastupnik Treća vitež Stalitz kaže: posve pravil!)

Potreba druga željezničke sveze Trsta sa Istrom odučila se je obćenito; o njoj se je razpravljalo i potanko narerte učinilo, da pače rekao bih, da je već imala postati zatorom Istre. Radi se naime o željeznici od Trsta kroz prije spomenuti nutarnji diel koparakoga kotara, Motovuna i Buja, koji neimaju takve sveze, a spadaju među najplodovitije krajeve Istre, i trebaju onu svezu najjače, a ta bi željeznica po svem računnu, ako ne odmah iz početka, ipak bila kasnije unoona.

Rekao sam netom, da je narci o njoj skoro imao biti zator Istre; treba da to protumačim; htio sam tim reći, da kad bi se imala izgraditi željeznica izmedju Trsta (Sv. Save) i dođnog gradića na moru, naime Poroča, o tr o š ku s a m e Istre, to bi bio njozin zator.

Ali istina je, da je osobito za kotar koparaki, motovunski i bujski životno pitanje, da budu svezani željeznicom od Trsta ili od druge sgdno postaje na prugi Divača-Pula, sa zapadnom obalom.

U tom mogla bi država i visoka vlada blagohotno priteći u pomoć pokrajini, i to bi doniolo veliku korist.

Druga željeznička sveza vrlo znamenita, koja se neposredno tiče Trsta, a životnog je pitanja za dotični kraj, bila bi ravna i razmjerno vrlo kratka pruga is Horpelja do Šapjana ili možda do postaje Matulji-Opatija. Ja govorim samo o malih stvarih, jer velike željezničke sveze Trsta pripuštamo gospodi, koja su već o njih govorila i stalno će i ovom prilikom osnađiti svoje stanovište.

Bistro je dokazano, da bi takovom svozom preko Cidarije grad Trst, dotično Pula za 35 kilometara krađi put imali do Rieke, odnosno ugarskih željeznica tamo na iztoku. Tim bi imao znameniti korist grad Trst i tvrdjava Pula, osobito u vojničkom pogledu, a korist bi bila i za Opatiju, koja po vremenu može postati važna predluka za trgovacki grad Rieku, a Opatija, kako znamo, leži na austrijskom zemljištu. Tko pozna mjesto, dati će mi pravu, da se u Proluku sa razmjerno malim troškom dađe pripraviti veliko, sigurno pristanište za brodove. Tamo bi se i trgovacke poslovnicke moglo naseliti, jer i tako u Opatiju idu samo velika gospoda, dakle mora i novca već sada biti ondje. (Veselost).

Za morska pristaništa imalo bi se i druguda bolje skrbiti.

Red je, da ovom prilikom još jednu spomenuem, gdje bi se Istri sa razmjernom molnomom državnom podporom velika korist pribavila.

To je životno pitanje za ondošnje male posjednike, to je pitanje raztoretno zaklade (osonor). Treba da otvornom kažem: pitanje raztoretno zaklade jest najveća ardstvo agitacije za mo kao Hrvata, i za drugu gospodu kao Talijano; to jest, moni nije nakana upravo agitovati, ali već tim agitiram, da kažem istinu.

Mi propovjedamo, da ako nam država nepriteču to u dobru pomoć, moramo gospodarstveno propasti. Naradi se tu dođuće o cijeloj pokrajini, o svakoj kući napose ustofo, ali se radi od prilike o 20000 obitoljih, razštrkanih po najsiromašnijih solih, dakle o dosta mnogobrojnom puku, jer se mi, kako ja znamo, polag riječi, rašitito i množito se možemo računati 6—7 glava na obitolj. Da imamo samo 900.000 glava na obitolj, možemo računati 6—7 najviše 400.000 forinti, mogli bismo u 8 dana, može se reći jednim potesom pora, riječiti u ugodno, težko pitanje raztoretno zaklade; a svakako pak bi se to učinilo, kad bi nam država odpuštila onih 416.000 forinti, koje joj t o b o e u dugujemo. Jer ako se i kaže, da nam je država davala predumjovo, to u istinu nisamo dužni oim sveter, jer u njoj urađunani dobim dielom interesoi, koji od drugih pokrajinih nisu bili zahtjevuani, i jer cijeli onaj dug

*) To je češki zastupnik zlatnoga Praga, po imenu Kaftan, vrlo imao uslužiti, poznat ne samo u svojoj domovini, nego i medju najboljimi mješnicima Amerike, Engleske i Francuske. (Op. ur.)

ni iz daleka neodgovara svoti, koju je država odpuštila, da ne rečom darovna drugim bogatijim, bolje stojećim, većim pokrajincima.

Da nam država tako pomogne, mogli bismo mi od strane pokrajine to isto učiniti, to je proračunano, da bismo sa nameti, koji se sada pobiraju do godine 1895. poplatili sve naše obveze prema vjerovnikom one zaklade, ne bismo imali više troška uprave, ni ovih glado ozonara, ni srodstva agitacije" u tom pogledu. I da mi visoka vlada hoće otići iz ruku to najveće sredstvo agitacije, ja bi bio najzadovoljniji čovjek na svijetu. (Vesolost).

Spomenuo sam ovde. Preuzvišeni gospodin ministar finansija odgovorio je pred nekoliko vremena na dotičnu interpelaciju, da se utjerivanje obavlja redovito. (Vesolost). Ja vjerujem posve, da se "redovito" utjeruje. O tom slobodan sam samo jedan primjer navesti.

Na 18. ili 24. decembra pr. g. malo prije nego li je odgovoreno na onu interpelaciju, prodana je sudbena radi exonera kmetština, procijenjena okolo 1400 do 1500 for. Vlastnik joj je neki Sr. iz Sv. Ivana od Sterne, a čini mi se ima još drugo ime. Imena nije navada spominjati, ali je u ovom slučaju dobro, jer će se možda njegova preuzvišenost skloniti pitati izvješće o stvari.

Znato li, gospodo, za koliko se je prodalo, a koliko ima dobiti razzerotna zaklada? Kupovine se je dobilo 461 for., a razzerotna zaklada traži 405 for. Dakle kmetština je za 48 for. više pošlo, to jest od prilike za poreze i namete od posljednjih trih godina.

Siroti čovjeku od mnogo godišnje radeje i truda nije ostalo ništa.

Ako se pri tom spomenemo, da tražina razzerotne zaklade pošlo od godine 1849., dotično, da je god. 1855. uređjena bila, da se je čovjek mnogo trudio u tih godinah i poboljšao učinio, da ima sveto pravo živiti na svojom otčastaju, i da razzerotna zaklada nipošto nije bila ubijanjazna to, da ljudje tjera iz njihovoga starijskoga posjeda, nego da im život olakšati, — onda se nemože reći, da utjerivanje ide redovito. (Dobro, dobro! od strane jednodomljenika). Ja nađem ne desetke, nego možda stotine primjera o "redovitosti" utjerivanja poreza u Istri, ali nesamijem visokoj kući više tim dosadživati.

Još mi se je taknuti jednog pitanja, naimo o uređenju rieke Mirno i osušenju Čepičkog jezera. Jedno je višo na zapadnoj, a drugo višo na istočnoj strani pokrajine, dakle ni u tom pogledu ufam se, nego moji talijanski zemljaci imati što prigovoriti, jer ja govorim ovdje za jedno i drugo.

Pitanje i rasprava imenito o uređenju doline Mirne, vrlo je stara. Proračunano je, da bi za cijelu Istru bilo žita i preostalo za prodaju, kad bi se uredila Mirna.

Znamenito je dakle za stalno to pitanje; to su njegda jur Mlečić priznali, kad su tamo vi dali. Oni su tamo nešto i radili, ali se je kasnije sve zaboravilo, te malo ili ništa učinilo. Tek u najnovije vrijeme ređ bi, da se neki pokuši čine, i to na najgorjem koritu, gdje možda nije toliko potrebno.

Tako je sa Čepičkim jezerom pod Učkom. Sila je velika, da se ono osuši, a okolica je bez dvojbe najsiromašnija u Istri. Ali bojim se, da ćemo po starom načinu i tu samo naerito dobivati, troškovi činiti i zemljište izpitivati. Takova radnja traje već neko vrijeme, a do pravog posljedka nije se došlo. Tko pozna one mjestosa okolnosti, priznati će, da bi se ono jezero sa nešto tisuća, knjo demu u deset godina potrošit u izpitivanja i projekto, dalo kakvim prosjekom otičiti u drugu plomineku, i tim bismo dobili nekoliko hektara plodne zemlje.

Pošto se za tako životna pitanja u našoj pokrajini ništa nosini, ili posve malo, to nemogu glasovati za predlog, da država učestvuje onako visokim potostokom pri bečkih prometnih gradnjah. S razloga, koji sam jur naveo, bio bih pripravan glasovati, da se pomogne nekom, svakako manjom svotom za izvedenje radnjah protiv novolji, čim bi se pomoglo onom dielu bečkoga pučanstva, koji neima zaslužbe; ali za predlog, kako on je postavljen, nemogu, nikako glasovati. (Odobranje od strane jednodomljenika).

Istarski sabor god. 1892.

(III. zasjedanje).

VIII. saboraka sjednica dne 1./4. (Kona.)

Kod rubrike III. razhod toga proračuna, ređe zastupnik Volarić.

Visoki sabor! Mi azo jut izjavili, da nemogu glasovati za proračun razzerotno zaklade, pa e toga nobi bilo baš potrebno, da koju posebice rekome o upravnih potrošnih; a buduć nared, koji je u obću nastao, i koji davi našu pokrajinu, pošlije upravo iz neuredne uprave to zaklado; to nakanih koji nadometnuti ka onomu, što se s naše strane iztaknuo kod obćenite rasprave.

Prije svega moram napomenuti poznatu okolnost, da g. 1892. kad je država prodala ovu zakladu pokrajini na upravu, bilo je više od 80.029 for. 88½ novčića, to da namah iza godine dana progutao se višak i počelo se uzimati kod država novac na dug za podmiriti troškove. Svršetkom pako godine 1895. narasao je taj dug do 150.584 for. 97 novč.

(Nastane buka na galeriji. Predejednik opominje slušateljstvo i grozi se, da će dati izprazniti galeriju).

Zastupnik dr. Volarić: Gospodin predsjednik zna samo jednom opomenuti zastupnika, koji ništa drugo ne čini, nego, koji služeć se svojim pravom, navajda jednostavno posebne historičke činjenice i fakta, pak mu namah i oduzimlje rič, a slušateljstvo na galeriji opomenuto je danas bar jedno desetak puta, zagrosiv se jedan, pa drugi, tretji, četvrti i peti put, da će dati izprazniti galeriju, nu bude li se pritojstojnije ponašal (Zastupnik Mandić: nesamije) pa ipak toga ne čini. Tim pokazuje naš g. predsjednik, da ima više obsira na nemirno i neuljudno slušateljstvo, nego li na zastupnike, to da mu nije baš toliko stalo do časti i ugleda zastupnika.

Dug dakle, koga je činila pokrajina za pokriti redovite potroške razzerotna zaklada rasao je svakom godinom tako da do godine 1876., kad se eklopio sa državom poznati ugovor, narasao je na 418.000 for. Godine 1872. povisio se broj činovnika i povisila im se plaća, to nas se je tješilo, da to unaprijed stvari bolje teći i da onaj nared, koji je nastao, hoće se urediti. Kasnije se napokon rasturilo, da uprava uzorno teče i da se svu drži u evidenciji. Nu uza sve to stvar nije tako stajala, kako su tvrdila gospoda, već iz opetovanih prilučba sa naše strane došlo se do spoznanja, da može u toj upravi sveudilj traje, da nas uprava mnogo i jako mnogo stoji razmjerno prama drugim pokrajincima, pa ipak uz sav taj starihoviti potrošak da se ne miđemo naprvo. Izvičete finansijskoga odbora daje nam dobro nađe, al mi tim obećanjem malo vjerujemo i audeć po onomu, da nam se dosada svega i svašta obećivalo, pak da ipak se nije ništa ili jako malo toga učinilo, mi negojimo dobro nađe.

(Nastane ponovno buka. Predejednik dađe izprazniti galeriju. Obćenstvo se jedva miđe; zast. Mandić: Kako ga slušaju!)

Prošlo, kako se upravljalo ovom zakladom, nepodaje nam podloge i razboritno nađe, da će se stvar tako brzo poravnati. Evo upravni troškovi nješto da padaju razmjerno kako pada dug, oni postupice rastu i postaju veći, akoprem se umanjuju razzerotni iznosi; tako sam izvještaj veli, da do sada se mienjao broj razzerotnih iznosaka izmadju 25.000 do 30.000, dođim je sada spao na 7000, te da ipak ostaju isti upravni troškovi, jer da tobože posao raste, da se izkazali nisu izprvico držali točno i da pisarija i djelo postaje sve to zapletenija. Ako dakle prije upravni troškovi nisu stajali u nikakovom razmjeru sa iznosom, pa ako smo mi već prije prama drugim pokrajincima mnogo više u tu svrhu trošili, što da ređemo sada? Nas se tim blazni, da je izpao jedan dnovičar kod ove zaklade, akoprem da ga se pridržalo na službi kod pokrajinske uprave. Ova zaklada doprinosi jednako košto i prije pokrajini 7600 for. u ime uprave, pa nam svejedno nije tim pomoženo, dapače ako se ovdje umanjo broj dnovičara za samo jednoga, to je narasao njihov broj kod c. kr. ureda, te ako smo tim ovdje prištedili 488 for., to ovdje ukupno potrošili mišlimo 1000 for. Nu ni timi svotami još nismo podpunoma pokrili potroške, jer kupni upravni potroški te zaklade po proračunu te nas stojat p uaih 13.411 for. Sad nek se pripodobi ta svota sa danas obstojećim iznosom zaklade na papiru, jer u istinu nešto se odpušća, a drugi dio se neće nikad ni utjerati, pak onda prosudimo kakovi smo mi dobri gospodari i u kakovu korist mi trošimo godimice tu ljepu svoticu.

Kako da nadjomu tomu liška, kazalo vam se opetovano s naše strane i ja ne mislim ovdje opetovati istu stvar, samo opažam još pri svršetku, da su u potroške ove zaklade ubraja također od nazad više godina potrošak za razzerotno poslova na otocih Sušku, Unjsh i Iloriku, dođim taj

potrošak po §. 10. zakona od 3. oktobra 1874. padu, izazam onoga, što nose po §. 20. strauke, na pokrajinu, pa bi morala i ona to nosit, koja godimice ima više, a nobi se amajlo naprtić na ovu zakladu, koja je već sama po sebi dužna na sve strane.

(Pokajav se predsjednik, da je dao otjorati obćenstvo, naloži slugi, da otvori vrata galerije, pa oječ da je satvori, pa opet, da je samo prihvori, jer da mora sjednica biti javna. Blaga kano bez glave bijeli amoi tam).

Zastupnik Mandić: pozovite slavno obćenstvo natrag!

Zastupnik Amorošo upućuje predsjednika, da je dosta reće li on, da može obćenstvo opet na gsteriju.

(Na to dođe dečko od kakvih 7 godina, pa odraslo mladić, sjednu se, ali ih sluga nepusti na miru; mladić se odalaci s dečka uhvata dva slugu te ga nesu slavođobitno van; u sabornici grohotan smjeh, predsjednik viđe, da se dozvoli obćenstvu igras, koje se do maha mnogobrojno povrat).

Zatim prihvat vićina III. rubriku i ostale koli potroba toli pokcija.

Zatim prihvat vićina prvo dvio resolućio bez rasprave t. j.:

I. Odobrava se proračun zemljo-razzerotne zaklade za god. 1892. sa prihodom od for. 95.706 i tolikim razhodom.

II. Odobrava se utjeranje nameta 10%, za god. 1892. na sve izravne poreze i izvanredne državne namete, uplaćene u pokrajini.

Kod III. resolućio: nalaza se zemaljekomu odboru, da postupa svom strogošću proti zastalim dužnikom zemljo-razzerotnima; ređe zastupnik Dukić:

Visoki sabor! Nemogu odobriti predloženu resolućio, kojom se pozivlje zemaljski odbor, da svom enerzijom postupa proti dužnikom desetine, jer s jedne strane svi ovršni koraci nisu potrobliti, kad može pokrajina i inače svojoj dužnosti zadovoljiti, a s druge strane nemože da narod plati svega, što se od njega zahtjeva. Predložena resolućio ima pred očima najprije sudbeni motorvanski kotar, gdje da dužnici neće da plaćaju desetine.

Gospodo moje, platio bi i pučanstvo motorvanskoga sudbenoga kotara svoja zaslužatke, da je to u stanju činiti, nu ono pučanstvo, preobteredeno porezi, nameti i privatnimi dugovi, nemože da plati i dugove, koji nisu njihovom krivnjom do velikih svota narasli.

Kaošto se glasa, čine se projekti, da se napravi ekonomička željeznica iz Treta u Poroč. Ova imala bi proti većim dielom kroz one kotare, gdje živi pučanstvo, koje se još desetinaška duga oslobodilo nije.

Pošto se pako kani pocijevu garancije za gradnju ove željeznice u iznosu godišnjih for. 50.000 svaliti na obćino, kroz koja bi željeznica prolazila, to je jasno, da bi se ovim načinom uveo u zemlju novi dug, koji bi bio još pogibelj nijji od desetine, jer ja si nemogu pojmiti, odakud bi one siromašne obćino smogla snasati tolike torota, kad si pučanstvo jača težkom mukom prehrani nevoljni život.

Visoki sabor! Prije nego li se uzme u obzljivo pftetrasanje pitanje o gradnji željeznice, valja da se odstrani pitanje o desetinskom dugu, jer inače uzalud vam sva proučavanja i troškovi za predgradnju.

Izjavilam stoga, da će sa mojimi drugo glasovati proti resolućio.

Nakon toga prihvat većina i III. resolućio.

Kod IV. resolućioje, glasaćo da se pospjehi kod osarsko vlade ričisti molje za odput od for. 70.000 kamata sa državno predjumovo" rekao je zast. Dukić:

Visoki sabor! U saborskoj sjednici od 5. novembra 1889. zaključeno bi, da se zamoli državu, neka odpušti pokrajini for. 70.000, koja je svota sačržana u ime kamata u većem iznosu od for. 416.000, što je pokrajina pa temelju nagode od 28. marča 1875. br. 72 za prodjumovo duguju državi.

Razložio sam danas, kako je država odpuštila raznim pokrajincima za desetinu na milijune, pak nije dvojbe, da bi i nam odpuštila otoli još znostatak od for. 300.000, kad bi se to od državo molilo. Nu većina ove visoke kuće neđe toga da učini, jer hoće da ima u rukuh nevoljnoga seljaka, pa da mu za svoje svrhe milosti dieli. Zatraženim odputom od for. 70.000 nobi se obvezanikom desetinske zaklade ništa pomoglo, pa stoga nemožemo nikako odobriti vaših palijativnih sredstva, koja ne vođa k cilju. Mi s ove strane visoke kuće predlažemo radikalna sredstva za konačno povoljno rješenoje ovoga pitanja, nu vi od većine neželite ga tako ricišti. Pošto se za svaki odput istiekuje državni zakon, to je

pojmovito, da se za bagatelu od 70.000 i državna uprava zača predložiti zakonuku osnovu.

Nemožemo indi glasovati ni sa ovu resolućioju.

Zatim bude primljena i IV. resolućioja. Predsjednik javlja, da je podnio zastupnik Dukić predlog u poslu razzerotnino, ali da ga nemože uvrišiti, jer nije podnožen u talijanskom jeziku.

Zastupnik Babuder izvješćuje u ime školskoga odbora o molbi Terzuo udovo Bassa, da joj se podieli podpora, to predlaže, da se molbu odstupi zemaljekomu odboru sa preporukom, da joj dađe podporu po uvidjavnosti.

Prima se taj predlog.

Predsjednik kaže na to sjednici i uričio buduću za sutra u 10 sati u jutro.

DOPISI.

Opptaljšćina, 26 maja 1892.

Počam od dne 18. maja izložene su listine za novo obćinske izbore. Zato su doznali naši tek danas, kad su se osobno za to popitali kod obćinskog glavarstva. Lista ta mora biti svakom na raspoloženje kroz 4 tjedna. Listu slobodno je svakomu ne samo pregledati, nego i propisati, nu naše obć. glavarstvo neče, da zato duje, al nađi čemo i proti tomu liška. Bili su danas nađi pitat propis liste; pitao ju je Petar Zanko, nu obć. glavar, da ja to odlađno zanikao. Zanku zasvjedoćio je to sa M. Vistinom, A. Matiačić-em i P. Bazjak-om; obratić čemo se na više oblasti.

U listi, govora, da imado dosta krupnih pogriješćka; obć. glavarstvo ređ bi, da ne zna, niti otkuda je Petar Zanko, sadašnji zastupnik, jer u listi da stoji, da je iz Ždrejnja, dođim je on iz Oprlija; takovih i tomu sličnih pogriješćka bit će valjda i više. Prva i najpogriješćkija skrb je to, da se zahtjevati i uzoti propis liste i istu dobro razgledati, imado li pogriješćaka. A to će se najlajlje i najbolje učiniti tako, ako svaka podohćina uzme propis svojih birača, pa onda će lahko saznati imado li pogriješćka, jer svaki obćinar pozna najboljo svoje subodiranje. Treba paziti, li tko izpušten, koji ima pravo izbora, li je možda unešen, koji noima pravo, je li možda koja pogriješćka u imenih, prizimicnih ili u otčinstvu jer u današnjih okolnostih sve je moguće; izkustvo nas o tom uči. U slučaju, da imado pogriješćka, treba zahtjevati od obć. glavarstva, da je popravi; ako pak ono nobi htjelo toga učiniti, treba se obratiti na kapetanat, kad bude zato opredjeljeno vrijeme, a to će biti osam dana, i što mino vrijeme izložene liste. Pozor dakle obćinari, bdijite i ne spavajte, gospoda su šogava, lukava i profirana.

Gospoda nudjaju još uvijek kompromis, nu mi nećemo i nećemo s njima kompromis, jer, ki s gospodom dresnje zobjlje, mu ruci ostanju". Upoznali smo vas dobro, — vi ste nas do sada sa malo držali, vi ste s nami živinski postupali, vi ste priznali i priznate još i današnji naš jezik, našu narodnost; vi nas zovete, da smo "šćavci", a mi čemo vam sada pokazati, da nismo ničiji "šćavci"; vi ste s nami gura nogu mađuhiniki postupali, a toga više nemožemo trpiti; vi ste do sada uvijek govorili, da je za kmeti samo plug i motika; držali ste nas u tmañi i neznanstvu, da nas možeto laglje jahati, a mi toga više nećemo; vi ste uzrokom, da smo izgubili najboljo svćenstvo, vi ste krivi, da je našo mjestanoo na slabom glasu; vi ste uzrokom, da zapinje svaki napredak materijalni i duševni u našem mjestanoo; vi ste krivi, da moraju sada svaki dan žandar strážiti u gradu kao kad se razbojniko strážiti itd.

Mi smo radi toga sada odlučili izabrat mužovo naše krvi i našoga jezika, koji će svu to rano oteliti i ozdraviti; mi čemo mužove, koji budu saavim pravdini i nepristrani.

I sadašnji nadolnik obećao nam je, kad ga izabramo, da će biti saavim pravdini i nepristran, al djelima svojima pokazao je obratno, s toga nećemo kompromisa.

Različite vesti.

Vjandali se. Gosp. dr. Anto Dukić, zemaljski podkapetan za Istru, to otrjetnik i nadolnik u Pazinu, vjandao se dne 28. t. uoj. sa dražotinom gđjicom Jelkom Pajkurić, kćerkom hrvatskoga rodoljuba i veploposjednika g. Andrijo Pajkurića iz Rieka. Naše najradnjađeje šestitko novovjenčanin i dotičnim obiteljim!

Osobna viest. Ravnatelj kotarskoga delegiranoga suda kod ovdvašnjega tribunala sarajevki g. Bogdan Trnovc, premješten je k zemaljskomu sudu. Njega je zamijenio sarajevski zemaljski sud g. prof. Dandini, kojemu želimo, da bi nasludiova stope svoga predstavnika obzirom na jezikovnu ravnopravnost, koju je preporučio — kako smo sadnji put javili — svim pododjelnim sudovom predsjednik prizivnoga suda prev. g. dr. Peck.

Utok profesora Spinčića. Bečki list „Extra post“ javlja, da je doznao, kako će carovinski sud raspravljati o utoku profesora Spinčića, podnošenom od njega proti otpustu iz službe, dne 13. jula t. g. Prof. Spinčić da je osigurava službu primjerom njegovom mišljenju i njegovim sposobnostima. Idemo da vidimo, što će se iz toga izloži.

Odgovor na interpelaciju zastupnika Spinčića—Laginja. U sjednici od dne 31. maja odgovorio je ministar pravosudja prof. Schönbarn na interpelaciju naših zastupnika u pitanju poraba hrvatskoga ili slovenskoga jezika kod istarskih sudova.

Ministar je rekao, da je izdao potrebito naputke u smislu jezikovne ravnopravnosti kod sudova; nadalje kazao je, da nemože dopustiti, da se porotni sudovi razdielo po narodnosti t. j. za Hrvate i Slovence u jednom od tih jezika, a za Talijane u talijanskom jeziku.

Iz Opatlju pišu nam 1. junija. Kako se duje, birat će se ovaj put u Opatlju 30. zastupnika. Tri su tiela (corpo elettorale), svako tielo birat će dakle 10 zastupnika i 5 zamjenika (sostituti). U tu svrhu treba da se tamošnjih rodoljubi odmah sastanu i dogovore za to mužove, jer vjeme teče i niš ne reče. Treba izabrat mužove pošteno, radino, značajno, pametno, stalno, koji ne poznaju osobnih obzira. Daleko od naš šarenjaci, oni nek se družu s gospodom.

Moglo bi se staviti u jedno tielo dva građana n. pr. župnika i još jednog umjerenog građana, da nebi rikoli, da smo jih sasvim prezrell. U ono tielo, gdje imamo najviše ufanja do pobiede, treba staviti najistalja i najznanstavniji i mudrije osobe; svećenike stavito bez straha, i to u drugo tielo, gdje je najjeglurnija pobjeda, ako prem, bude li samo sloge, reda i rada, predobit ćemo u sva tri tiela. Treba dakle raditi svojaki, junački, nepristao, marljivo i požrtvovno; valja da budemo junaci, a ne mokre kokošice, mi se borimo za pošteno narodnu stvar, za najniža ljudska prava, za jezik naš, za slobodu, za dobar glas, a šarenjaci se bore za jacla. Kod izbora ne valja imat obzira, tu nevalja: „kumpar gore ni kumpar e dole“, svaki za svoj rod i jezik treba da drži, knet nek stoji uz kneta.

Saborsko izvješće prekidamo današnjim brojem, jer nam zaostaje ovdie drugo gradivo. Nastavak izvješća biti će — kako i ostale godine — tiskan u posebnoj knjizi, koju ćemo, kad bude izšla, oglasiti, to našim čitateljima za samu poštarinu poslati.

Glavna skupščina političkoga društva „Edinost“. U nedjelju sastala se na poziv odbora toliko članova političkoga društva „Edinost“, da bijahu tri prostrane sobe našega radničkoga društva posve pune.

U 10 sati otvori predsjednik g. M. Mandić skupščinu nagovorit prisutno primjerenim govorom; predstavi vladinoga komesara policijskoga savjetnika gosp. Vidica; priobiti skupščinarom, da su prisutni državni zastupnici g. dr. Laginja i prof. Spinčić, to zemaljski zastupnici istro g. Jonko i Flogo, koje evo pozdrave skupščinari burnim živičkici; napokon najvi zastupnik štampa i to izviestitelj lista „Slovenski Narod“, „Il Diritto Croato“, „Edinost“ i „Naša Slova“.

Družtveni tajnik g. Coticó pročita obširno i zanimivo izvješće o djelovanju odbora i društva tečajem minule godine, a blagajnik g. Škabar svoje izvješće o novčanom stanju društva. Skupščinari odobrili su jednoglasno oba izvješća.

Kod točke: interpelacije i predlozi, upitao je g. dr. Gregorin g. zastupnika Spinčića 1. zašto je stupio u Hohenwartov klub, 2. zašto je iz toga kluba izstupio, 3. kako je postupao na carovinskom vijeću poslije toga izstupa i 4. zašto se nije ustrojio hrvatsko-slovenski klub? Zastupnik Spinčić odgovorio je vrlo obširno u veoma krasnom govoru, prekidanom neprestano odobravanjem i plekancijom, na sve te upite točno i tameljito.

Zastupnik Laginja, upitan po gosp. A. Trudonu u urođenju valute, izjavio je najprvo, da podpiješe do zadnje točke govor svoga druga Spinčića, te je zatim

podao podulje izvješće u pitanju uređenja valute.

G. Baland žali što se nije zastupnik Nabergoj pridružio dvojici naših zastupnika, te predloži, da skupščina izreče toj dvojici srdačnu zahvalu i neograničeno povjerenje, što bijaše u živahno odobravanje jednoglasno prihvaćeno.

Prihvaćeno bijaše predlog, da se predsjedništvo „Edinosti“ obrati na ministarstvo spomenicom, u kojoj neka se razloži stanje Slavona Primorja.

Izročeno bijaše drugih govora i predloga, koji bijahu oduševljeno prihvaćeni.

Kao zadnja točka dnevnoga reda bijaše izbor novoga odbora. Izabrani bijahu: predsjednik gosp. M. Mandić; odbornici: Fran. Podgornik, Anto Trudan, Mako Coticó, Ivan Nabergoj, Stjepan Gijvić, Ivan Gorjup, Ivan Baland, Josip Turk, dr. Gustav Gregorin. Zamjenici: Ivan M. Vatoev, prof. dr. Karol Glauer, Ivan M. Kljan, Anto Škabar, Peroslav Čikara-Paskivčić, Anton Trabeo, Anton Sancin-Drejšač, Ivan M. Bole i Josip Negodo.

Na koncu pozove predejednik skupščinaro, da uzliknu uvišenomu vladaru Njegov. Voličanstvu Franu Josipu I. trokratni živio, čemu se skupščinari oduševljeno odazvaše.

Želimo što nemožemo obširnije izvjestiti ob ovoj izvanredno važnoj i zanimivoj skupščini, jer sudbina naša drugarice „Edinosti“, koja bijaše jučer zapljenjena upravo radi točna izvješća, sili nas, da odustanemo od pogibeljna pokusa.

Zapljena. Jučerašnji broj „Edinosti“ bijaše zapljenjen radi članka „XVIII. redni obširni izbor „Edinosti“ političkoga društva za Primorsko dno 29. maja 1892.“ u kojem bijaše obširno izvješće od 12 stupaca o zadnjoj glavnoj skupščini našega političkoga društva. Drugo izdanje nije se moglo privediti, jer bijaše više od polovice lista zapljenjeno.

Glavna skupščina „Tržačkoga Sokola“ obdržavala se ju prošle nedjelje po podno. Izvješća tajnika, blagajnika i revizora odobrili su skupščinari bez prigovora.

U novi odbor bijahu izabrana sljedeća gospoda: Dr. Gustav Gregorin, starosta; odbornici: Ljudevit Furlani, Ivan Knava, Anton Lampe, Andrej Kalan, Anton Šošić, Fran Polić, Julij Mikota, Ivan Umek; zamjenici: Josip Krupotić, Nikefor Stepančić, Fran Zelen; revizori: Gracijan Stepančić, Gregor Bartol i Josip Hvala.

Bilo sretno! Slavonsko pjevačko društvo i trčcanaki „Sokol“ prireduju za nedelju dne 12. t. m. veliku veselicu u prostranom vrtu „Al Mondo nuovo“. Program sastoji se od pjevanja, glabe i tjelovježbe. Za danas javljamo samo to u kratko, a u budućem broju donesti ćemo sav program veselice, koja će izpasti bez dvojbe krasno.

Iz Medulina pišu nam 30. pr. mj. Ovih dana počastila je svojim posjetom naše skromno mjesto blagorodna g.đa Maruša Pavla Neureutrova, poznata česka rodoljubkinja i dobrotvorka naše „Bratovščine“, a podnprateljica svega, što je među Slavini plemenito i rodoljubno.

Doznav za našu nakunu, da želimo sagraditi narodno ognjište „Narodni Dom“ darova nam u tu svrhu for. 25 uze rodoljubno pisance: „Pridružujuć se daru svojih zemljaka doprinšam i ja kamenčić za gradnju „Narodnoga Doma“ u Medulinu. Dao Bog, da hrvatsko društvo u ovoj maloj varoši bude grjezdnom, iz kojega će po vremenom sinuti žarki traci slobode i blagostanja siromašnom-hrvatskom narodu u Istri.“

I mi želimo vruda, da bi se izpunile plemenite želje prevriedne česke patrioćkinje, kojoj srce živo kuca za svu slavensku braću, a koja prati borbu naš Hrvata tolikom simpatijom i snučiti. Svevišnji neka njoj to stotruko naplati a nju molimo, da nam ostane do smrti toli skloni i prijizna. Hvala njoj na plemenitom činu!

Davovali su nam nadalje u istu svrhu prev. g. dr. Dinko Vitezić iz Krka for. 5, veleuč. gosp. dr. Matko Laginja odvjetnik itd. u Pali for. 10.

Svim skupa još jednoč najsrdačnija zahvala!

Hrvatska žitavnica u Mihotićih imati će u ponedjeljak dne 6. t. mj. o 6 sati poslije podne redovitu glavnu skupščinu, na koju su pozvani svi članovi.

Kako obć. glavarstvo u Opatlju prezira naš jezik. Orkva u Topolovu poteže svaku godinu nešto nevaod „Bratovščino“, namješćeno u Opatlju. Tamošnja orkvena uprava učinila je namiru (kvitancu) hrvatski, a obć. glavarstvo nije htjelo tu namiru primiti, jer da nije talijanski napisana. Orkvena uprava pritažila se na o. kr. oblasti, koje su napokon prišile obć. glavarstvo, da izplati novce, al-

namiru svojedno nije htjelo primiti; platilo je radjo novece bez namiru, nego da primi hrvatski napisanu namiru! Čiela ta komedija je trajala pak 2 1/2 godine. Obć. glavarstvo uticalo se od Petra du Pavla — čak do vis. c. kr. ministarstva, al nije našlo nigdje pomoći ni lika; na svoju sramotu moralo je ipak novece izplatit. Pak s takovimi ljudmi da se složimo, da sklopimo kompromis?? Aj bo, — ne bo neč!

To je ta njihova slavljena kultura! Pišu nam iz Buzeta: „Quod licet Jovi, non licet bovi“, ovako je nekoliciko dana natrag bolno uzdahnuo buzotaki Scipio „Mattin“ i čini so, da je s ovom posljednjom riečju najboljo definirao svoje zemljake u Buzetu, jer „bovo“ (goveđa) je ovdie sin izraz za njihovo ponašanje u ovo nekoliciko posljednjih dana. Jer tko je imao zgode, da zadnje nedjelje t. j. dne 20. o. mj. promatra toga buzotskog Scipiona, kako okolo lovi nota bene školsku mladež, pa kako ju poslije opaja vinom kod Sv. Ivana u nekoj krčmi, i da vidi, kako se ta nagodbuna šeljad — spas naših propalica — slušajuć mig svoga paštija, sred biela dana uz djvne akorde neke buzetske zakutne hymne, udarane po taktu jednog izgubljenog „gona-a“, vraća u mjesto, tomu se i nehotice nametnula misao: „Gdje je ta zlatna mladež bila u školi?“ U grupi od kakovih tridostak mališa bilo je vidjeti i činovničkih kćeri, a drugi dan donasalo se, da su se neki školski dječaci dopuili tako, da se je svuda opažalo tragova njihovog posljednjeg ručka. Ovdome ne treba komentara, nego čuditi se ju školskim oblastim, da ne poduzmu shodne koraka. Videant consules!

Banka „Slavija“ obdržavala je dne 15. maja t. g. redovitu glavnu skupščinu. Iz godišnjeg izvješća, što no nam ga je priposlalo sl. ravnateljstvo toga uzornoga slavenskoga zavoda, vidimo, da je banka „Slavija“ dne 31. decembra 1891. brojila 228.472 člana, koji su imali kod nje osjegovane kapitala 227.260.237 for. 64 nč. Promije uplaćeno bijaše 1.755.603 for. 46 nč. Izplatio ju osjegovanim za škoda i za dionice uzajomno baštinskih družtava 1.571.628 for. 68 nč. Sama interes, koje je banka dobila za plodonosno uloženo svoje zaklado, iznašli su 235.832 for. 87 nč., te bijahu upotrobljeni za ponovno pomnoženje zaklada, koje iznašaju, uzprkos ogromnim izdatkom prošlogodišnjim 6.470.788 for. 90 nč. Kako se banka „Slavija“ svojački brine za sjegurnost svojih članova, proizlazi odatle, što iznaša uzjezina pričuva za zaklada za požarno osjegovanje 69% svih godišnjih premija, akoprem proglašuje mišnjih premija, akoprem proglašuje mišnjih premija 93% godišnjih premija dostatnom pričuvom. Banka „Slavija“ brine se također za svoje činovnike otušnici, jer njihova mirovinska zaklada, nastajća većinom od preostataka kod uprave, iznosi već 209.742 for. 79 nč. nč., te je bez dvojbe malo privatnih zavoda, gdje bi bilo za činovništvo u starosti ovako dobro postarano kano kod nje.

Spomenomo li konačno, da je banka „Slavija“ tečajem svoj 23-godišnjeg obćtanaka izplatila za škoda 20.012.991 for. 82 nč., priznati ču nam doista svatko, da su ovo brojke, koje svjedoče o usornom ravnanju sa zavodom, te o obljubljenosti istoga svuda, gdjegod posluje. — Poudio ju također, što sve može poštenje i uztrajnost, te dobra uprava, jer iz pripodobljajućeg iskaza o uspješih osjegovavajućih družtava sa god. 1890. osvjedočimo so, da-banka „Slavija“, koja bijaše, — kako je poznato — ustanovljena godine 1869. nezatnom svoticom od 3000 for., zauzimaljo danas veličinom svojih zaklada drugo mjesto izmedju 33 austro-ugarskih uzajomno osjegovavajućih družtava. Takav savod zavriedlo je svako pouzdanje, pa je vriedno, da se Slavini utiđu pod njegovo okrilje, razkrstiv se sa tudjimi osjegovavajućim družtvi, koja nevjehu nikada našim narodnim težnjama prijizna. Držimo so i glode osjegovanja krasnoga gesla: „Svoji k svoji!“

Za hrvatski jezik na državnoj željeznici u Istri. Pod ovim naslovom donesli smo u br. 20 našega lista viest kako je bio naš urednik kod predsjednika državnih željeznica g. vitez. Bilinskoga, te mu so pritažilo na jezikovnu nepravdu, koju moraju podnašati Hrvat i Slovenci Istro tim, što je zastopavljen il zanamaren njihov jezik na istarskoj željeznici. Ta viest pročla je i u njemačke novine pak je uznemirila i talijanske zastupniko na državnom saboru osobito zastupnika. Bartolija, koji proglašuje u jednoj bečkoj novini, da mu je kazao predsjednik Bilinski, da je poslovanje na istarskoj željeznici tako uređeno, da odgovara povu potrebam Slavena Istre.

Mi neznamo što je g. zastupniku kasao g. predsjednik Bilinski, niti nas je briga, da to doznamo; što znamo to jest, da je ono od riezi do rieci ietinito, što smo pribodili u rođenom broju našega lista.

Franina i Jurina

Jur. Koje drvo je najdraže šarenjakom? Fr. Po mojoj pameti bi bia to briet.

Fr. Zašto pak jušto briet? Fr. Viš, pod brietom sidi naš biškrup u putak i svetak i si bliadi pod njim svoj jad protli Hrvatom i štije onom, ki ga slušaju, a teh je malo, epitolto i evanjelje puljskega duguhatoga Martina.

Jur. Ča jih neđuje va orikvo? Fr. Dragi ti, on negruđa va orikvu, jer to tamo amrad i toplina, grede piušto va pošeštariju na pjat prefriganih tartufi.

Jur. Bo' daj, da bi i njemu naudili, kako su i momu protolju Mihli.

Listnica uredništva.

Gosp. J. Njisto smo upotrobili, a mi ostalo odgovoriti čemo Vanu plomenu. Prijateljski odzdrav. Čit M od Slobodni, ali vašljo stvari valja ipak preporučiti, jer neznamo za nekoju listarsku poštu. Prijateljski odzdrav!

Listnica uprave.

Gosp. J. K. N. Šumbreg: primili smo u redu. Prijateljski odzdrav!

Br. 1618.

Oglas

za obdržavanje novih mjesečnih sazjmova u gradu Pazinu.

Do sada obdržavala su so u gradu Pazinu četiri godišnja sazjma. — Mjesto ovih obdržavat će so unapred, polag dovolje visokoga c. kr. namjestništva u Trstu, u Pazinu mjesečni: sazjmovi sljedećim redom:

1. a) U mjesecih janaru, februaru, marču, aprilu, maju, juniju i juliju svakog prvoga utorka u mjesecu.

b) Na dan 2. augusta. Ako bi ovaj dan pao na nedelju, tada so sazjam ima držati 3. augusta.

c) U setembru prvi utork mjeseca. Ako ovaj utork pada na 3. setembra, krležka dneva se svetkuje sv. Eufemija i drži sazjam u Gradišću, tada se sazjam u Pazinu ima obdržavati slodećega dneva u sredu.

d) U oktobru prvoga ponedjeljka mjeseca.

e) U novembru i decembru prvoga utorka mjeseca.

Ako bi pak na gore ustanovljene dane pao svatko, tadn se sazjam ima obdržavati slodećega svakdanjega dneva.

II.

Pristup k sazjmu slobodan je svakomu na mjestu označena po obćinskom glavarstvu. Mogu so donošati na prodaju svako vrstno stvar, koje nisu izključene od trgovine kao i svakovratno blago, ako su gospodari posljednjega providjeni marvinskom putnicom. — Rogato blago (proživai) neč so pripustiti na sajmite, ako je došlo iz krajava, na koje so sumnja, da su okuženi, pa i bio gospodar murve providjen rudo-vitnom putnicom. Neč so pripustiti na sajmite: dielove blaga sumnjivoga poriektu.

U obću imaju so strogo obdržavati svi propisi zakona 29. februara 1880 br. 35 i 37 D. Z. L. sa provedbenimi naputci izdanimi u tom poslu.

Potniji uvjeti za trgovanje na sajmite mogu se vidjeti kod podpiestoga kao i u sajmovnom redu (pravilniku) propis kojega odpošalo se je na sva gradska i obćinska glavarstva u Istri.

III.

Prvi sazjam držati će so utork 7. junija 1892.

Glavarstvo obćine Pazin 23. maja 1892.

Načelnik: Or. Dukić.

Lutrijski brojevi

Table with 2 columns: Location (Trst, Linc, Budapest, Prag, Hermannstadt, LAVOR) and numbers.

UZAJEMNO DRUŽTVO „La Mutua“ The Mutual Life Insurance Company of NEW YORK

Generalno ravateljstvo za Austriju U Beču, I. Lohkowitzplatz broj 1

Proletna liečitba

Čaj „Tisuć cvjetja“ (Millefiori.) Čisti krv, izvršno sredstvo kada peče u želudcu,

Drogerija Augusta Rizzoli-a ulica Maltanton br. 13 u TRSTU

Velečastnome svećenstvu

podpisani se uljudno preporučuju za izradbu svakovratnog crkvenog posudja, iz činega srebra, alpaka i mjedovino, kao: pakaznica, kaleža, čestičnjaka, svjetionika,

Feodor Šlabanja srebrnar u GORICI (Görz)

Fran Epron ulica Arcata.

Slikar znakova, svake vrsti grbova, dekoracija umjetničkih, slikanih stakala, drva,

Štrcaljke proti peronospori (mildeu)

sustav Candee i drugih sustava imadomo uvijek na skladištu. Pošto se pako očekuje, da će se ljeto tih štrociljka mnogo rabiti,

Imademo također izvrstne strojeve za sumporanje čvrste i lahke, koji izbacuju jedino fini prašak, koj se lahko prima lišta;

Preporučamo se također za druge vrsti strojeva i za sva što na isto opade.

LJEKARNA A. KELEK

nasljednici Bondolini utemeljena godine 1869. TRST, Via Riborgo br. 13.

Tvari za odjela.

Pravlen i doeking za visoko svetenstvo; propisane tvri za c. kr. činovničke uniforme, to za veterane, ratnogasce, sokolase, livre;

iv. Štikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište suknja u Austro-Ugarskoj. U mojem stalnom skladištu u vrijednosti od 1/2 milijuna for. a. v. to u mojoj svjetskoj

Ulica sv. Katerina br. 3 Bogat izbor

pečate od kaučuka i kornih, jednostavnih i umjetničkih pečata za ured, razna uroziavanja, kornih tablica za stanove, klišo, tvoriva, veliki pečata

G. BATTARA i dr.

TRST ulica sv. Katerine br. 3. Tvornica pečata i sličnih predmeta.

U radionici klepara JUSTA BIASUTTI

opunomoćenoga građinjilja vodovoda u željeznim cijevima Via Battara vječita Trst broj 10

DROGERIJA

na dabalo in drabno G. B. ANGELI TRST

Velika zaloga oljuatih barv, lastni izdolek. Lak za kožiju, z Angielskega, iz Francije

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vroleov kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje tr.

Enrico Rovere & Co.

TRST, Via Ponterosso i Via Nuova 14.

SKLADIŠĆE

stakla, porcelano i svjetiljka; staklena ploče, jednostavnos prozirnno, i neprozirnno, dvostruko i bojadisane.

Velik izbor svih staklenih predmeta rabljenih u obitelji, pivarnah itd. itd. Pošiljke idu u pokrajinu bez carine.

Tinktura za želodec,

katoro priroja G. PICCOLI, lekar „pri angelju“ r Ljubljani, Danajška cesta je mohlko uplivo,

5 do 10 gold.

gotovoga zaslužka na dan broj kapitla in rizika ponuja neka močna bančna bila vsa-

Znatno obaljene cene

Tiskalicam za vino, voće i masline

IZVORAN FABRIKAT najnovijeg izvrstnog sustava sa neprestano djelujućom dvojakom pritiskom silom.

Tiskalnice za sieno na ruku, i strojevi za treljenje kuruze.

Najnoviji samostalni patent. Štrcaljke za trje „Syfonia“

PH. MAYFARTH i drug.

BEČ II. Taborstrasse 76. Kataloge šalje bndava, prima zastupnike. — Kođ kupnje opominje svakoga, da pazi na podjelanje.

Povlaštena mejnarodna agencija za potovanje Dragotin Pirelli

(Carlo Pirelli) — Reka, Via del Lido 597 vis-à-vis il molo Adamiach.

Prodaja vožnji listov: za svako mesto preko morja ali kopnega (listki za II. razred po znanih cest.) Izdaju liste za tje in nazaj za jedno tje z obratnim za 20% in to po ceni, katerega si bodi otrovskega ali američanskega društva.

Izdaju vozne listke (biglietti di passaggio) za Ameriko: preko Havro, preko Anvers, preko Bremena, preko Hamburga, preko Liverpoola, preko Glasgowa i preko Southamptona. — Za Afriko, preko Genova, preko Marsije, preko Liiona, preko Londona i preko Darmoutha. — Za Australiju: preko Genova, preko Bremena, preko Anvers i preko Hamburga. — Za prugo Iquique (itd.): preko Genova i Montevidea, preko Hamburga uprav kroz Magellanovo tječno i prugom Hamburg, Colon (Colon, Panama, i železnice) Panama, Iquique, itd. preko morja po znanim cestim.

Putnikom ni treba, da zahtevajo navedeno vozne karte, niti da mislijo za razred ali položaj kaparo. Dosti je, da dojdejo k agenciji na Reki ter da tu kupijo karto, potem morajo v vankem mestu ostati, kjer jim je drago od kjar odhaja parobrod ob dnevih, dočehim mi od agencije. Agencija bude pazila na točna odh

Tiskara Dolenc.